

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва
ўрта махсус таълим вазирлигининг
2012 йил 26 декабрдаги
507 - сонли буйруғи билан
тасдиқланган.

Енгил саноат маҳсулотлари технологияси ва дизайн

олий таълим муассасалари таълим йўналишлари ва мутахассисликлари
умумқасбий ва махсус фанлари педагоглари учун малака ошириш
йўналишининг ўқув дастури

Тошкент – 2012

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАЎБАР КАДРЛАРИНИ
ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ
ТАШКИЛ ЭТИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти хузуридаги
педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг
малакасини ошириш тармоқ маркази

Малака ошириш ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг 2012 йил 25 декабрдаги 4 -сонли баёни билан маъқулланган.

Тузувчилар: ТТЕСИ проф. Х.Х.Комилова, проф. А.М.Салимов,
доц. М.К.Расулова

Такризчилар: ТТЕСИ проф. М.М.Шукуров,
«Енгилсаноат» ДАК бошқарма бошлиғи,
т.ф.н. Ж.Мардонов

Ўқув дастурлари Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти Илмий кенгашида тавсия қилинган (2012 йил 3 декабрдаги 4-сонли баённома).

Кириш

Дастур олий таълим муассасалари педагог кадрларининг касбий тайёргарлиги даражасини ривожлантириш, уларнинг илғор педагогик тажрибаларни ўрганишлари ҳамда замонавий таълим технологияларидан фойдаланиш бўйича малака ва кўникмаларини такомиллаштиришни мақсад қилади.

Дастур мазмунида олий таълимнинг долзарб масалаларини ўрганиш, глобал Интернет тармоғидан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнига замонавий педагогик ва ахборот технологияларини жорий этиш, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойихалаш, педагогик маҳоратни ошириш, Ўзбекистоннинг энг янги тарихини билиш, фан, таълим, ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш, тегишли мутахассисликлар бўйича илм-фанни ривожлантиришнинг устивор йўналишларини, илмий-тадқиқотлар ўтказишнинг самарали методларидан фойдаланишга ўргатиш асосий вазифалар этиб белгиланган.

Шу билан бирга олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчиларнинг мунтазам касбий ўсишида интерактив методлар, педагогларнинг таҳлилий ва ижодий фикрлашини ривожлантиришга йўналтирилган инновацион методикалар, масофадан ўқитишни, мустақил таълим олишни кенгайтиришни назарда тутувчи техника ва технологиялардан фойдаланган ҳолда машғулотлар олиб бориш малака ва кўникмаларни ривожлантириш назарда тутилади.

Дастур доирасида берилган мавзулар тингловчилар педагог кадрларга қўйиладиган давлат талабларини, замонавий инновацион таълим технологиялари ва уларнинг турларини билишлари, талаба шахси ва унинг хусусиятини ҳисобга олган ҳолда таълимда индивидуаллик ва дифференциал ёндашувга эришувлари ва таълим жараёнларида муаммоли таълим, ҳамкорлик технологияси ва интерфаол усулларини амалда қўллай олишлари, ахборот технологияларидан таълим-тарбия жараёнида самарали фойдалана олиш кўникмаларига эга бўлишларини таъминлашга қаратилган.

Умумий тайёргарлик модули:

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожини ва таълим-тарбия масалалари;
- Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари;
- Таълим сифати менежменти.

Умумкасбий тайёргарлик модули:

- Олий таълим педагогикаси ва психологияси;
- Электрон педагогика асослари;
- Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат;
- Амалий хорижий тил.

Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Енгил саноат техника ва технологиясида инновациялар;

- Енгил саноат буюмларини лойиҳалаш ва дизайн йўналишидаги илмий муаммолар;
- Енгил саноатдаги замонавий жиҳозлар ва улардан фойдаланиш.

Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Енгил саноат технологияси ва дизайн фанининг дидактик таъминоти;
- Либос дизайни.

Танлов фанлари модули.

- Стандартлаштириш ва сертификатлаштириш асослари

Курснинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муассасалари “Енгил саноат маҳсулотлари технологияси ва дизайн” таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг мақсади – педагогик фаолиятга назарий ва касбий тайёргарликни таъминлаш ва янгилаш, касбий компетентликни ривожлантириш асосида таълим-тарбия жараёнларини самарали ташкил этиш ва бошқариш бўйича билим, кўникма ва малакаларни такомиллаштиришга қаратилган.

Олий таълим муассасалари “Енгил саноат маҳсулотлари технологияси ва дизайн” таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг вазифаси – педагогик кадрлар тайёргарлигига қўйиладиган талаблар, таълим ва тарбия ҳақидаги ҳужжатлар, педагогика ва психологиянинг долзарб муаммолари ва замонавий концепциялари, педагог кадрларнинг малакасини ошириш сифатини баҳолаш ишлари мазмунини ўрганишга йўналтиришдан иборат.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларга қўйиладиган талаблар

Тингловчи:

- Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, таълим соҳасида давлат сиёсати ва бошқа қонунчилик ҳамда ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатларни;
- “Таълим тўғрисида”ги қонун, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва бошқа қонун ҳужжатларининг қабул қилиниши, моҳияти ва аҳамиятини;
- мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини;
- таълим тизимини ривожлантиришнинг устувор йўналишларини;
- таълим тизимида мулоқот ва коммуникатив жараёнларнинг шакл ва қонуниятларини;
- педагогик жараёнлар қонуниятлари ва шахсни ўқитиш, тарбиялаш, ривожлантиришнинг замонавий назарияси ва технологияларини;
- таълим соҳасидаги инновацияларни;

- жамиятни ва таълимни ахборотлаштириш технологияларини;
- педагогика ва психологиянинг сўнгги ютуқларини;
- мутахассислик фанларини ўқитишдаги илғор хорижий тажрибаларни;
- ўқитувчининг инновацион фаолиятини;
- замонавий таълим методларини;
- электрон педагогика асосларини;
- педагогик маҳорат асосларини;
- енгил саноат техника ва технологияларини;
- енгил саноатдаги замонавий жиҳозлар ва улардан фойдаланишни;
- стандартлаштириш ва сертификатлаштириш асосларини **билиши** керак.

Тингловчи:

- таълим-тарбия жараёнларини ривожлантиришга қаратилган инновацияларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш;
- қабул қилинган қарорларнинг натижасини баҳолаш ва башоратлаш;
- таълим сифатини назорат қила олиш;
- ўқув-методик ҳужжатларни ишлаб чиқиш;
- таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш;
- педагогик фаолиятга инновацияларни татбиқ этишнинг самарали шаклларини;
- замонавий педагогик технологияларни таълим жараёнига татбиқ этишни;
- виртуал лаборатория ишларини яратиш ва қўллаш;
- хорижий тилдаги манбалардан педагогик фаолиятда фойдалана олиш;
- электрон ўқув материалларини яратиш технологияларини билиши ҳамда улардан таълим жараёнида фойдаланиш;
- таълим жараёнини ташкил этиш ва бошқариш;
- енгил саноат техника ва технологияларидан фойдаланиш;
- енгил саноатдаги замонавий жиҳозлар ва улардан фойдаланиш **кўникмаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- енгил саноат техника ва технологиясида инновациялар;
- енгил саноат буюмларини лойиҳалаш ва дизайн йўналишидаги илмий муаммолар;
- енгил саноатдаги замонавий жиҳозлар ва улардан фойдаланиш.
- енгил саноат технологияси ва дизайн фанининг дидактик таъминоти;
- либос дизайни;
- стандартлаштириш ва сертификатлаштириш асослари бўйича **малакаларга** эга бўлиши зарур.

Курсни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар

Модулларни ўқитишда дарслик, ўқув қўлланмалар, маъруза матнларининг электрон версияларидан, электрон плакатлар ва бошқа электрон

ресурслардан фойдаланилади. Машғулотлар семинар-тренинг шаклида олиб борилади ва кичик гуруҳларда ишлаш каби интерфаол методлардан фойдаланган ҳолда амалга оширилади.

Малака ошириш жараёни 144 соатни ташкил этади. Ўқув юкلامаси ҳафтасига 36 соат этиб белгиланган. Ўқув курсини тугаллаган тингловчиларга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 февралдаги 25-сон қарори билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака оширганлиги ҳақидаги сертификат берилади.

**«Енгил саноат маҳсулотлари технологияси ва дизайн»
малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг таркиби
мазмуни**

I. Умумий тайёргарлик модули

**1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият
ривожини ва таълим-тарбия масалалари.**

И.Каримов асарларида жамият тараққиёти тўғрисида янги назарий концептуал ёндашувнинг илмий асослари. Ўзбекистон ижтимоий ҳаётини сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрлар хилма-хиллигига асосланиши. Жамият ривожланиш босқичлари. Мустақиллик ва ўтиш даврининг зарурияти. Тараққиётнинг “Ўзбек модели”нинг ишлаб чиқилиши, асосий принциплари. Жамият тараққиётини демократлаштириш ва модернизация қилиш. Эришилган ютуқлар ва унинг истиқболлари.

Демократик жамият куришда ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти унинг муҳим шартини эканлиги. Мамлакатда демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясининг ишлаб чиқилиши, унинг асосий йўналишлари. Фуқаролик жамиятини ривожлантиришга қаратилган янги қонунлар ва ўзгаришларнинг аҳамияти.

Глобаллашув ва таълим-тарбия тизимидаги замонавий талаблар. Ахборот коммуникация тизими, замонавий педагогик технологиядан фойдаланиш ва унинг афзалликлари. Таълим-тарбиянинг миллий-маънавий негизлари, умумдемократик принципларга асосланиш, миллий ғоя негизларидан таълим-тарбияда фойдаланиш.

**1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг
меъёрий-ҳуқуқий асослари.**

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури”, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари.

Давлат таълим стандартлари, классификатор, ўқув режалар, фан дастурлари, Олий таълим вазирлигининг низомлари, буйруқлари, йўриқномалар ва бошқа меъёрий ҳужжатларнинг мазмуни ва моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ваколатлари, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг ваколатлари, маҳаллий давлат органларининг ваколатлари, Олий таълим муассасаларининг ваколатлари.

1.3. Таълим сифати менежменти.

Умумий сифат менежменти тушунчаси, асосий ғояси ва тамойиллари. Таълим сифати тушунчаси, тавсифлари, бошқариш функциялари ва бошқичлари. Таълим сифатини юксалтириш воситалари.

Олий таълим тизимининг сифатига таъсир этувчи омиллар. Ўқув жараёни сифати. Профессор-ўқитувчиларнинг педагогик маҳорати ва илмий салоҳияти. Олий таълим муассасасининг моддий-техник таъминоти сифати. Олий таълим муассасасининг сифат сиёсати. Таълим маркетинги хизматлари сифати. Битирувчиларнинг сифати.

Олий таълим сифатини баҳолашнинг асосий йўналишлари. ОТМларнинг рейтинги. Ўқитувчи илмий фаолиятининг сифатини баҳолаш мезонлари. Ўқитувчининг маънавий-ахлоқий фаолиятини баҳолаш мезонлари. Мутахассислик фанлари бўйича ўқитувчининг услубий рейтинг баҳосини аниқлаш тартиби. Таълим жараёнини баҳолаш усуллари ва технологияси. АРМ ва кутубхона хизматини баҳолаш. Талабанинг «лавозим имконияти»ни баҳолаш услубиёти. Битирувчи талабаларнинг лавозим имконияти бўйича сифат тоифалари ва белгилари. Факультет ва кафедралар даражасида сифат менежменти.

II. Умумқасбий тайёргарлик модули

2.1. Олий таълим педагогикаси ва психологияси.

Олий таълим педагогикаси ва психологияси фанининг долзарб муаммолари. Таълим жараёни ягона тизим сифатида. Таълим парадигмалари. Педагогик тадқиқот методлари. Олий таълимни модернизациялаш ва оптималлаштириш. Таълим жараёнининг психологик ўзига хослиги. Ўқув мотивацияси ва таълим самарадорлиги. Шахс психологияси ва шахсга йўналтирилган таълим. Педагогик коммуникацияда психологик компетентлик.

2.2. Электрон педагогика асослари.

Ахборот – коммуникация технологиялари ҳақида тушунча, ахборот – коммуникация технологиялари воситалари. Янги ахборот технологиялари, ахборот тизимини бошқариш, ахборот тизимининг функционал ташкил этувчилари. Маълумотларни марказлашган ҳолда қайта ишлаш.

Маълумотларни узатиш тизимлари ва уларнинг характеристикаси. Замонавий коммуникацион технологиялар. Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологиялар, интерактив технологиялардан фойдаланиш.

Ўқув мақсадли электрон воситаларни яратиш ва уларнинг сифатини баҳолаш, ўқув-тарбия жараёнининг ахборот-методик таъминотини ва ўқув муассасаси ташкилий бошқарув тизимини автоматлаштириш ва унинг истиқболлари, электрон ўқув материаллар базасининг тузилмаси ва таркиби, таълимий ИНТЕРНЕТ ресурслари ва улардан ўқув жараёнида фойдаланиш.

Педагогик дастурий воситаларнинг умумий таърифи. Электрон ўқув материаллари ва уларнинг турлари. Замонавий дастурлаш тиллари асосида электрон ўқув материалларини яратиш.

Аудиовизуал ахборот: табиати, манбалари, ўзгартирувчилар, ташувчилари. Ўқитишнинг аудиовизуал технологиялари: теле ва видеоконференциялар ва уларни ташкил этиш, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмалари, аудио, видео ва компьютерли материалларнинг банки, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмаларини яратишнинг дидактик принциплари. Ўқитишнинг интерфаол технологиялари.

2.3. Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат.

Таълим технологиялари ва педагогик маҳоратнинг назарий асослари. Таълим технологияси ва шахсга йўналтирилган таълим турлари. Замонавий таълим (модулли, муаммоли, интерфаол, ҳамкорликда ишлаш, индивидуал, информатсион) технологиялари. Олий таълим муассасаларида аудитория ва аудиториядан ташқари таълимни ташкил этиш. Педагогга қўйилаётган замонавий талаблар, дидактик воситалар ва улардан фойдаланиш. Ўқитиш методлари. Маъруза, амалий дарс, лаборатория ва семинарларда ўқитиш технологиялари лойиҳалаш методи. Кейс стади талабаларни кичик гуруҳларда ишлашини ташкил этиш. Педагогик мулоқот маданияти ва психологияси. Педагогнинг коммуникатив ва креатив қобилиятлари. Касбий компетентлик. Педагогик назокат ва одоб-ахлоқ. Педагогик техника. Нутқ техникаси ва маданияти. Педагогик низолар. Педагогик жараённи технологик лойиҳалаштириш.

2.4. Амалий хорижий тил

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10 декабрдаги “Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги” қарорининг моҳияти ва тарихий аҳамияти. Чет тилларда эркин сўзлаша оладиган мутахассисларни тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш. Жаҳон цивилизацияси ютуқлари ва дунё ахборот ресурсларидан фойдаланиш. Халқаро ҳамкорлик ва мулоқотларни ривожлантириш. Таълим тизимининг барча босқичларида чет тилларни узлуксиз ўрганишни ташкил қилиш. Чет тилини эгаллаш даражаларининг

Европа системаси (CEFR) ва унинг асосий даражалари. Сўз бирикмалари атрофида мулоқот. Сўзлашув ва эшитиш қобилияти. Ишда, ўқишда, бўш вақтларда бўладиган суҳбат малакасини шакллантириш. Эркин касбий мулоқот. Чет тилида илмий мунозара. Туризмга оид мулоқот. Йирик, мураккаб матнлар ва уларни тушуна олиш кўникмаси. Фикрни раво ифодалаш. Чет тилида бўлган интернет матнларининг асосий ғоясини тушуниш. Таржима хусусиятлари. Оғзаки ва ёзма таржима.

III. Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули

3.1. Енгил саноат техника ва технологиясида инновациялар

Енгил саноат техника ва технологияларини ҳозирги ҳолати ва ривожланиш йўналишлари ва уларнинг таҳлили. Енгил саноат корхоналарига қўйиладиган замонавий талаблар.

Енгил саноатдаги хорижий техника ва технологиялар. Уларни фойдаланиш бўйича инновациялар. Енгил саноатдаги техника ва технологияларни фарқлари, афзаллик ва камчиликлари.

Енгил саноатда юқори сифатли кенг ассортиментдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш. Бу вазифани бажариш учун моделларни автоматик равишда тайёрлаш, янги кам операцияли технологияларни жорий қилиш, тикув буюмларнинг асосий хилларига унификациялашган технологияни жорий қилиш, ишлаб чиқаришда энг янги жиҳозлар, автомат ва ярим автоматларни қўллаш. Ишлаб чиқилган кийимларни жаҳон бозорида рақобатбарлигини таъминлаш учун енгил саноат техника ва технологияларига инновацияларни жорий этиш.

3.2. Енгил саноат буюмларини лойиҳалаш ва дизайн йўналишидаги илмий муаммолар

Енгил саноат буюмларини лойиҳалаш ва дизайн йўналиши самарадорлигини таҳлили.

Енгил саноат буюмларини лойиҳалаш учун жорий этилаётган техника ва технологиялар ва уларнинг таҳлили. Енгил саноат корхонасига қўйиладиган асосий талаблар.

Енгил саноатни ривожлантириш бўйича илмий тадқиқот ишларини ташкил этиш.

Енгил саноатда тикув ва тикув-трикотаж буюмларини лойиҳалаш ва дизайни замонавий усуллари. Компьютерли автоматлаштирилган тизимларда кийимларни лойиҳалашни таҳлили. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлари сифатини назорати ва бошқариш техника ва технологиясидаги камчиликлар, илмий амалий муаммолар ва уларни ечиш йўллари.

Енгил саноатда муаммоларни пайдо бўлишига бир неча сабаблар мавжуд: маҳсулотни керагидан ортиқ тўплангани, буюмларни тез маънавий эскириши, ишлаб чиқариш цикли ва мода циклини носинхронлиги.

Енгил саноат буюмларини лойиҳалаш ва дизайн йўналишидаги муаммолар ўрганилиб илмий асосда ечими топилиб амалда қўлланилади.

Енгил саноат техника ва технологияларини ривожлантиришга оид амалга оширилаётган илмий тадқиқотлар.

3.3. Енгил саноатдаги замонавий жиҳозлар ва улардан фойдаланиш

Енгил саноатдаги замонавий жиҳозлар. Хорижий техника ва технологиялари ва уларни ривожланиш тенденцияси ва йўналишлари. Енгил саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш технологик жараёни. Енгил саноат корхоналаридаги материалларни тўшаш ва бичиш жиҳозлари, тикув машиналари, ярим автоматлари, автоматлари, намлаб-иситиб ишлов берувчи замонавий жиҳозлар. Замонавий электрон бошқарувли тикув машиналари, ярим автоматлари, автоматлари замонавий намлаб-иситиб ишлов берувчи жиҳозлари, замонавий ўқув ишлаб чиқариш жиҳозларининг тузилиши ва ишлашининг тахлили. Енгил саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги илғор тажрибалар. Енгил саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда замонавий жиҳозларни тадбиқ этиш йўналишлари. Енгил саноат маҳсулотларини ишлаб чиқариш технологик жиҳозларини танлаш ва улардан фойдаланиш тажрибалари.

IV. Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули

4.1. Енгил саноат технологияси ва дизайн фанларининг дидактик таъминоти

Олий таълим муассасаларида енгил саноат технологияси ва дизайн таълим йўналиши. Енгил саноат технологияси ва дизайн фанлари йўналиши мутахассисликлари умумқасбий ва махсус фанлари учун яратилган дидактик таъминот. Педагогик жараёнда инновация. Инновацион ўқув машғулотларининг методик таъминоти. Ўқув машғулотларини инновацион дидактик материаллар асосида ташкил этиш ва ўтказиш методикаси.

4.2. Либос дизайни

Ўзбек миллий либосларинининг турлари, қўлланган матолари ва нақшлари, беагаи, бичими билан танишиш ва тикиш технологияси. Либос дизайнига қўйилган замонавий талаблар.

Буюм муҳитини яратиш муаммоси. Жамиятнинг маданий асоси билан чамбарчас боғлиқ ва унинг азалларини, маданият даражасини, бадиий-эстетик интилишларини ва идеалларини ифодалаган ижтимоий муаммоси.

Дизайнерларнинг маҳоратини фақат гўзал буюмларни яратишга йўлантирмаслиги лозим. Дизайнер вазифаси албатта ижтимоий муҳим, қўлай, кўпфункционали, маълум истеъмол гуруҳига мўлжалланган ва талабларини қондирадиган буюмларни яратиш. Либос дизайнерининг жамият олдида маъсулияти.

V. Танлов фанлари модули

5.1.Стандартлаштириш ва сертификатлаштириш асослари

Ўзбекистон Республикасининг стандартлаштириш давлат тизимининг асосий қоидалари O'zDST 1.0 92 стандартида келтирилган бўлиб, улар қуйидагилар: стандарт, меъёрий ҳужжат, стандартлаштириш, Ўзбекистон Республикаси стандарти, миллий стандарт, сертификатлаш, миллий стандартлаштириш ва бошқалар. Стандартлар ишлаб чиқиш, тасдиқлаш ва давлат рўйхатидан ўтказиш. Стандартлаштириш ва сертификатлаш асослари фанининг мақсади. Енгил саноатда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлари учун стандартлар ва уларни қўллаш. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлари сертификатлаш тартиби. Ўзбекистон Республикаси стандартлаштириш давлат тизими ва унинг таркибидаги «CENTEXUZ» маркази. Лаборатория жиҳозларида тажриба ўтказиш.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотлар олий таълим тизимида ўқув жараёни ва ўқув-услугий фаолиятни моделлаштириш ҳамда олий таълим педагогикаси ва психологияси, электрон педагогика асослари, таълим технологиялари ва педагогик маҳорат, амалий хорижий тил, Енгил саноат техника ва технологиясида инновациялар, енгил саноат буюмларини лойиҳалаш ва дизайн йўналишидаги илмий муаммолар, енгил саноатдаги замонавий жиҳозлар ва улардан фойдаланиш, енгил саноат технологияси ва дизайн фанларининг дидактик таъминоти, либос дизайни, стандартлаштириш ва сертификатлаштириш асослари мавзулари доирасида олиб бориш. Амалий машғулотлар замонавий дидактик таъминот ва лаборатория жиҳозларига эга бўлган аудиторияларда ҳамда Интернет тармоғига уланган компьютер синфларида ташкил этилади.

Мустақил ишни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Тингловчи мустақил ишни муайян модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиб бажаради:

- Реферат (модулга ажратилган соатлар ҳажмидан келиб чиқиб белгиланади).
- Тақдимот (танланган мавзу асосида тақдимот тайёрланади).
- Мутахассислик фани бўйича ўқув-дидактик материаллар тайёрлаш.

- Мутахассислик фани бўйича машғулотлар ишланмаларини лойиҳалаш.
- Даражали тестлар банкини яратиш.
- Кейслар банкини яратиш.
- Ижодий топшириқлар ишлаб чиқиш.

Мустақил иш мазмуни танланган мавзуга мос бўлиб уни бажаришда қуйидагиларга эътибор берилади:

Таркиби:

- титул варағи;
- кириш;
- асосий қисм;
- хулоса;
- фойдаланган адабиётлар рўйхати;
- илова (интернет тармоғидан олинган маълумотлар, амалий материаллар нусхалари, дарс ишланмаси ва б.).

Мазмуни:

- тавсия қилинган адабиётларни мутоала қилиш;
- мутахассислик фанларида инновациялардан фойдаланиш;
- мультимедия дарсликларини яратиш мезонлари;
- талаба билан индивидуал ишлашда педагогик маҳорат;
- касбий педагогика муаммолари;
- интернетда мавзуга оид маълумотларни излаш ва мутоала қилиш;
- малака ошириш курси давомида мустақил дарс олиб бориш;
- дарснинг маърузаси, тарқатма материаллари, технологик харитасини тайёрлаш;
- касбий педагогиканинг услубий таъминоти муаммолари;
- педагогик фаолиятда анъанавийлик ва инновациялар;
- ўзбек педагогик услубиёти ва унинг модернизацияси.

Мустақил иш мазмуни ва шакли йўналиш таркибидаги модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда кенгайтирилиши ва ўзгартирилиши мумкин.

Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулари:

1. Аралаш толали газламалардан аёллар кўйлагини тақилмасига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
2. Аралаш толали газламалардан эркаклар кўйлагини яширин тақилмасига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
3. Андозалар сатҳини аниқлаш бўйича дарс ўтиш методикасини яратиш.
4. Газлама сарф нормаси турлари ва уларни аниқлаш бўйича дарс ўтиш методикасини яратиш.
5. Эркаклар пальтосида яшириш тақилмали бортга ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
6. Аёллар пальтосида ағдарма чокли ёқага ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.

7. Эркаклар пиджагида кўйма чокли ёқага ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
8. Қопқоқли орқа чўнтакка ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
9. Молния тасмали шим тақилмасига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
10. Манжетли ва манжетсиз шим почасига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш услубиятини яратиш.
11. Аёллар шимининг тақилмасига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш услубиятини яратиш.
12. Аёллар курткасида энгларга ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
13. Эркаклар курткасини этагига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш услубиятини яратиш.
14. Аёллар плашини энгига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
15. Қиз болалар пальтосини бортига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
16. Ўғил болалар кўйлагини ёқасига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш услубиятини яратиш.
17. Аёллар ёзги юбкасига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
18. Жун газламадан аёллар юбкасига ишлов бериш технологияси ва дарс ўтиш методикасини яратиш.
19. Кийим турлари ва уларни классификацияси бўйича дарс ўтиш методикасини яратиш.
20. Уст кийимнинг асосий деталлари ва уларнинг қирқимлари бўйича дарс ўтиш методикасини яратиш.
21. Компьютер тармоқлари.
22. Таълимни ташкил этиш турлари ва шакллари.
23. Дидактика – таълим назарияси сифатида.
24. Ахборот – коммуникация технологиялари воситалари ва уларни таълим жараёнида қўллаш имкониятлари.

Дастурнинг инфор­мацион-методик таъминоти

Модуллари ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий методлари, педагогик ва ахборот технологияларини қўлланилиши назарда тутилган:

- модуллари­нинг барча маърузалари бўйича замонавий компьютер технологиялари ёрдамида мультимедияли тақдимот тайёрлаш;
- амалий машғулотларда педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланиш;
- тингловчиларнинг илғор тажрибаларини ўрганиш ва оммалаштириш назарда тутилган.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
2. И.А.Каримов. Ўзбекистон миллий истиқлол, истеъдод, сиёсат, мафкура, 1-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
3. И.А.Каримов. Биздан обод ва озод ватан қолсин, 2-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
4. И.А.Каримов. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир, 3-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
5. И.А.Каримов. Бунёдкорлик йўлида, 4-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
6. И.А.Каримов. Янгича фикрлаш ва ишлаш–давр талаби, 5-жилд.– Т.: Ўзбекистон, 1997.
7. И.А.Каримов. Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлидан. 6-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
8. И.А.Каримов. Биз келажагимизни ўз қўлимиз билан қураимиз, 7-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1999.
9. И.А.Каримов. Оллоҳ қалбимизда, юрагимизда. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
10. И.А.Каримов. Озод ва обод Ватан эркин ва фаровон ҳаёт пировард мақсадимиз, 8-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
11. И.А.Каримов. Ватан равнақи учун ҳар биримиз маъсулмиз, 9-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2001.
12. И.А.Каримов. Миллий истиқлол мафкура – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
13. И.А.Каримов. Истиқлол ва маънавият. – Т.: Ўзбекистон, 1994.
14. И.А.Каримов. Тарихий хотирасиз келажаги йўқ. – Т.: Шарқ, 1998.
15. И.А.Каримов. Юксак маънавият – енгилмас куч. Т.: «Маънавият». –Т.: 2008.-176 б.
16. И.А.Каримов. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. Т.: “Ўзбекистон”. –Т.: 2011.-440 б.
17. «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни, «Халқ сўзи», 1998 й., 15 май 2- бет.
18. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар.- Т.:Ўзбекистон, 2000.
19. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16-февралдаги “Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларни малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 25-сонли Қарори.
20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилиш чоратадбирлари тўғрисидаги” ПҚ-1533-сон қарори.
21. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта

тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли қарори

22. Арипов М. Интернет ва электрон почта асослари.- Т.; 2000 й. 218 б.

23. Азизходжаева Н.Н. «Педагогик технология ва педагогик маҳорат»
Чўлпон: 2005й. 213 б.

24. Давлетшин М.Г., Тўйчиева С.М. Умумий психология. - Т.: ТДПУ,
2002й. 218 б.

25. Ғуломов С. С. ва бошқалар Ахборот тизимлари ва технологиялари.
Олий ўқув юртлиари учун дарслик Т.: 2000, - 227 б.

26. Комилова Х.Х., Хамроева Н.К. «Тикув буюмларини конструкциялаш»
Т.: «Молия» 2003, - 173 б.

27. Хасанбоева Г.К. Костюм тарихи – Т. : Ўзбекистон, 2002, - 314 б.

28. Расулова М. «Тикув буюмлари технологияси» Т.: 2006, - 251 б.

29. Кокеткин П.П. Одежда: Технология-техника, процессы-качество. М.:
Изд. МГУДТ, 2001, - 193 б.

30. Кокеткин П.П. , Сафронова И.В., Кочегура Т.Н. Одежда: технология –
качество. М.: Издательство «Спутник», 2001, - 175 б.

31. М. Ш. Жабборова «Тикувчилик технологияси», Олий ўқув юртлиари
учун дарслик .Т.: «Ўзбекистон» 1994, - 317 б.

32. Швейная промышленность. Журнал

33. Мода журналлари.

Интернет маълумотлари:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот маркази сайти:
www.press-service.uz

2. Ўзбекистон Республикаси Давлат Ҳокимияти портали: www.gov.uz

3. Ахборот-коммуникация технологиялари изохли луг'ати, 2004, UNDP DDI:
Programme www.lugat.uz, www.glossaiy.uz

4. Ўзбек интернет ресурсларининг каталоги: www.uz

5. Infocom.uz электрон журнали: www.infocom.uz

6. <http://www.bank.uz/uz/publislVdoc/>

7. www.press-uz.info

8. <http://www.uforum.uz/>

9. Ахборот ресурслар маркази <http://www.assc.uz/>

10. <http://www.xabar.uz>

11. www.ziyonet.uz

12. www.edu.uz

13. www.pedagog.uz

14. www.tdpu.uz

15. www.legprominfo.ru

16. www.textil-press.ru

17. www.fatex.ru

18. www.vzerkale.ru